

ΥΠΟΥΡΓΙΚΗ ΑΠΟΦΑΣΗ: Αριθ. Ε1β/301/64

Περί συλλογής, αποκομιδής και διαθέσεως απορριμάτων.
(ΦΕΚ 63/Β/14-2-64)

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗΣ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

Έχοντες υπόψιν τας διατάξεις: α) Του Β. Διατάγματος 682/1960 «περί Οργανισμού του Υπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας», β) του Α.Ν. 2520/1940 «περί Υγειονομικών Διατάξεων», γ) του από 3.11.1950 Β. Διατάγματος «περί μέτρων προς καταπολέμησιν επιδημικών νόσων και υποχρεωτικής δηλώσεως αυτών», δ) του Ν.Δ. 4111/1960 «περί τροποποίησης και συμπληρώσεως των περί Υγειονομικών Συλλόγων, Ιατρικών και παραϊατρικών Επαγγελμάτων, Ασφαλίσεως Υγειονομικών, Φαρμάκων και των περί Ιατρικής εν γένει Αντιλήψεως και Δημοσίας Υγείας διατάξεων και ε) του Δημοτικού και Κοινοτικού Κώδικος, αποφασίζομεν:

Εκδίδομεν την κάτωθι Υγειονομική Διάταξιν:

Άρθρον 1 Ορισμοί

1. Ο όρος «Απορρίμματα» περιλαμβάνει άπαντα τα καθ' οιονδήποτε τρόπον απορριπτόμενα στερεά υλικά ή ημίρρευστα τοιαύτα, έχοντα μάλλον στερεάν σύστασιν, ώστε να μη δύνανται να ρεύσουν ευχερώς άνευ προσθήκης ύδατος ή ετέρου υγρού.
2. Ως «Οικιακά απορρίμματα» θεωρούνται τα εκ των κατοικιών συνήθη προϊόντα οικιακής καθαριότητας, τα υπολείμματα τροφών, τα υλικά εκ συσκευασίας τροφών και κατ' επέκτασιν τα απορρίμματα ετέρας προελεύσεως τα έχοντα παρόμοια εν γένει προς τ' ανωτέρω χαρακτηριστικά.
3. Δια του όρου «Χώρος» νοείται οιασδήποτε κλειστός ή ανοικτός χώρος ως οικοδομαί εν γένει, αυλαί, οικόπεδα, οδοί, πλατεΐαι, άλση, τόποι συγκεντρώσεως ή αναψυχής του κοινού, κ.λπ.
4. Η «Συλλογή απορριμάτων» περιλαμβάνει άπάσας τας εργασίας τας αφορώσας εις την τήρησιν καθαριότητος, την προσωρινήν διαφύλαξιν αυτών και την προσκόμισίν των προς αποκομιδήν.
5. Η «Αποκομιδή απορριμάτων» περιλαμβάνει άπάσας τας εργασίας τας αφορώσας εις την περισυλλογήν των απορριμάτων εκ των καθοριζομένων προς τούτο θέσεων προσκομίσεως, την μεταφοράν και την εναπόθεσιν αυτών εις τους τόπους διαθέσεως.
6. Η «Διάθεσις απορριμάτων» περιλαμβάνει άπάσας τας εργασίας δια την δημόσιαν υγείαν. Ενδεχομένως δύναται αύτη να αποβλέπη και εις την αξιοποίησιν των.

Άρθρον 2. Γενικοί όροι

1. Πάντες οι χώροι πρέπει να τηρούνται απηλλαγμένοι απορριμάτων δυναμένων να προκαλέσουν ανθυγιεινάς, αντιαισθητικάς ή οχληράς εν γένει καταστάσεις, ως:
  - α) Εστίας προσελκύσεως και αναπτύξεως εντόμων ή τρωκτικών δυναμένων να μεταδώσουν νόσους.
  - β) Μολύνσεις επιφανειακών και υπογείων υδάτων ή ζώων (χοίρων, κυνών, κλπ).
  - γ) Αντιαισθητικάς καταστάσεις, δυσσομίας ή εστίας αναπτύξεως ενοχλητικών εντόμων.
2. Η συλλογή, αποκομιδή και διάθεσις των απορριμάτων θα εκτελούνται κατά τρόπον μη δημιουργούντα κινδύνους δια την Δημόσιαν υγείαν, αντιαισθητικάς καταστάσεις ή οχλήσεις εν γένει εξασφαλιζομένων συγχρόνως των απαιτητών όρων προστασίας της υγείας και ασφαλείας των εις τας εργασίας ταύτας απασχολουμένων ατόμων.
3. Προς εξασφάλισιν της εκπληρώσεως των ανωτέρω γενικών όρων θα τηρούνται τα καθ' έκαστα δια της παρούσης κατωτέρω καθοριζόμενα μέτρα. Εις περιπτώσεις καθ' ας, δι'

οιονδήποτε λόγον δεν είναι τοιαύτα επαρκή, επιβάλλεται η λήψις παντός συμπληρωματικώς απαιτούμενου μέτρου.

Άρθρον 3 Συλλογή απορριμμάτων

1. Καθαριότητας χώρων

Η απαλλαγή των χώρων εκ των απορριμμάτων θα εκτελείται εις κατάλληλον χρόνον και δια μεθόδων και μέσων τοιούτων, ώστε να μη προκαλούνται ανθυγιειναί καταστάσεις και οχλήσεις ως ανάπτυξις κονιορτού, θόρυβοι.

2. Προσωρινή διαφύλαξις απορριμμάτων.

Τα συλλεγόμενα απορρίμματα θα διαφυλάσσονται μέχρι της αποκομιδής εις ειδικά δοχεία. Απορριπτόμενα αντικείμενα μεγάλων διαστάσεων ή βάρους, ως άχρηστα έπιπλα, κλάδοι δένδρων, κ.λπ. δύνανται να συγκεντρώνονται εις καθοριζόμενας θέσεις, εναποτιθέμενα εις σωρούς ή σκευαζόμενα εις δέσμας, εις τρόπον ώστε να είναι ευχερής η αποκόμισις των.

Τα δοχεία απορριμμάτων και γενικώς τα συγκεντρούμενα απορρίμματα θα διατηρούνται μέχρι της αποκομιδής εις θέσεις και κατά τρόπον ώστε να μη προκαλούνται οχλήσεις.

Ειδικώτερον εις τας δημοσίας αγοράς, ιδρύματα και εν γένει εγκαταστάσεις ένθα προβλέπεται η συγκέντρωσις σημαντικών ποσοτήτων απορριμμάτων, θα υφίστανται ειδικοί χώροι δια την τοποθέτησιν των δοχείων απορριμμάτων. Οι χώροι ούτοι πρέπει να πληρούν τους κάτωθι όρους:

α) Θα ευρίσκονται εις θέσεις κατά το δυνατόν απομονωμένας και αποκεκρυμμένας, πλην ευχερώς προσπελάσιμους.

β) Θα διατηρούνται κλειστοί και θα αερίζονται καλώς.

γ) Το δάπεδον και οι τοίχοι θα είναι εξ αδιαποτίστου υλικού, λείου και ευχερώς καθαριζομένου.

δ) Το δάπεδον θα αποστραγγίζεται καλώς και το στόμιον των αποχευευτικών αγωγών θα κλείεται δι' εσχάρας, μη επιτρεπούσης την διέλευσιν απορριμμάτων και υδραυλικού σίφωνος.

ε) Τα ανοίγματα φωτισμού και αερισμού θα φέρουν συρμάτινον πλέγμα Νο 16 ή πυκνότερον παρεμποδίζων την είσοδον μυιών και άλλων εντόμων.

στ) Θα παρεμποδίζεται η είσοδος ποντικών.

ζ) Θα τηρούνται πάντοτε εις καλήν κατάστασιν, καθαροί και απηλλαγμένοι εντόμων και ποντικών.

3. Δοχεία απορριμμάτων

3.1. Τα δοχεία απορριμμάτων δέον να πληρούν τους κάτωθι όρους:

α) Υλικόν αδιαπότιστον, ανθεκτικόν και μη ευχερώς οξειδούμενον ή γενικώς προσβαλλόμενον και καταστρεφόμενον εκ της προβλεπομένης χρήσεως.

β) Κατασκευή αρκούτως ισχυρά, ώστε να μη παραμορφούνται ή καταστρέφονται ταχέως κατά τους χειρισμούς.

γ) Χωρική της επιτρέπουσα ευχερείς χειρισμούς.

δ) Μορφή παρέχουσα επαρκή ευστάθειαν και επιτρέπουσα ευχερή εκκένωσιν και καθαρισμόν.

ε) Θα φέρουν καλύμματα εφαρμόζοντα καλώς, ώστε να αποκλείεται η είσοδος εντόμων ή ποντικών και η παραβίασις υπό αναζητούντων τροφήν ζώων (κυνών, γαλών).

Συνιστάται όπως τα καλύμματα ταύτα συνδέωνται μετά των δοχείων δια καταλλήλου διατάξεως προς αποφυγήν απωλείας αυτών.

Τα δοχεία θα τηρούνται πάντοτε εις καλήν κατάστασιν και καθαρά. Απαγορεύεται η χρήσις δοχείων διαρρεόντων, μη καλώς καλυπτομένων και ρυπαρών.

3.2. Επιτρέπεται η χρησιμοποίησις σάκκων αντί δοχείων απορριμμάτων, εφ' όσον ούτοι είναι κατασκευασμένοι εξ ανθεκτικού και αδιαποτίστου υλικού, κλείουν καλώς και πληρούν πάντας τους διά των δοχείων επιδιωκομένους σκοπούς.

4. Δοχεία απορριμμάτων εις χώρους συγκεντρώσεως και εξυπηρητήσεως του κοινού.

Εις τους χώρους συγκεντρώσεως ή εξυπηρητήσεως του κοινού θα τοποθετώνται καλαισθητα δοχεία, πληρούντα τους όρους της προηγούμενης υπ' αριθμ. 3 παραγράφου εις

επαρκή αριθμόν και χωρητικότητα δια την υπό του κοινού εναπόθεσιν των απορριμμάτων, απαγορευομένης της απορρίψεως αυτών επί του εδάφους ή του δαπέδου.

Τα δοχεία θα διασφαλίζονται εκ κινδύνων ανατροπής και θα τοποθετούνται εις θέσεις καλώς αποαστραγγιζόμενας ή θ' αναρτώνται επί στύλων, τοίχων, κλπ.

Επιτρέπεται δια λόγους αισθητικούς και κυκλοφοριακούς όπως εναποθηκεύονται τα εκ της καθαριότητος των δημοσίων χώρων (οδοί, πλατεΐαι, άλση, κλπ) προερχόμενα απορρίμματα εντός των δοχείων τοποθετουμένων εις υπογείους χώρους, εφόσον εξασφαλίζεται η καθαριότης και η αποστράγγις των χώρων τούτων ως και η προστασία εκ κατακλύσεως υπό επιφανειακών ή υπογείων υδάτων. Τα καλύμματα και γενικώς η εξωτερική επιφάνεια αυτών θα διαμορφούνται κατά τρόπον αποκλείοντα την πρόσκλησιν ατυχημάτων.

5. Προσκομίσεις δοχείων απορριμμάτων.

Τα δοχεία απορριμμάτων θα προσκομίζονται εις τας προς περισυλλογήν θέσεις ολίγον προ της διελεύσεως των οχημάτων αποκομιδής, η δε απομάκρυνσις των κενών δοχείων θα ενεργήται το ταχύτερον δυνατόν μετά την εκκένωσιν αυτών.

Άρθρον 4 **Αποκομιδή απορριμμάτων**

1. Περισυλλογή

Η περισυλλογή των απορριμμάτων εκ των θέσεων προσκομίσεως θα εκτελήται εις τρόπον ώστε:

α) Να αποφεύγεται διασπορά ή διαρροή απορριμμάτων. Τυχόν δι' οιονδήποτε λόγον διασκορπιζόμενα ή διαχεόμενα εκ των δοχείων ή των οχημάτων θα περισυλλέγονται επιμελώς και θα αποκομίζονται.

β) Να μη προκαλούνται ζημΐαι εις τα δοχεία απορριμμάτων.

γ) Να μη δημιουργούνται θόρυβοι και ιδΐα κατά τας ώρας ησυχίας του κοινού.

Τα δοχεία απορριμμάτων θα παραλαμβάνονται εκ των θέσεων περισυλλογής, θα εκκενώνται πλήρως και θα επαναφέρονται εις τας θέσεις των, επανατοποθετουμένων των καλυμμάτων των.

Η περισυλλογή των απορριμμάτων δέον να εκτελήται κατά τακτάς ημέρας και ώρας, τηρουμένας μετ' ακριβείας.

2. Οχήματα

2.1. Τα οχήματα μεταφοράς των απορριμμάτων θα είναι κατά το δυνατόν ειδικώς προς τούτο κατασκευασμένα και θα έχουν απαιτήτως κλειστόν μεταλλικόν αμάξωμα ή τουλάχιστον επενδεδυμένον δια μετάλλου ή ετέρου ανθεκτικού και αδιαποτίστου υλικού. Η κατασκευή και η μορφή του αμαξώματος θα είναι τοιαύτη ώστε να αποκλείεται διασπορά ή διαρροή απορριμμάτων. Αι εσωτερικαί επιφάνειαι του αμαξώματος θα είναι λείαι και άνευ γωνιών δια να αποφεύγεται η συγκράτησις ρυπάνσεων επ' αυτών. Δια την φόρτωσιν και εκφόρτωσιν των απορριμμάτων θα υφίστανται κατάλληλοι διατάξεις ή ανοίγματα τα οποία θα ανοίγουν κατά τον χρόνον χρήσεως αυτών.

Επιτρέπεται η χρησιμοποίησις με ανοικτόν τρόπον αμάξωμα μόνον δι' απορρίμματα τα οποία δεν προσελκύουν μύιας, δε παρασύρονται υπό του ανέμου κατά την μεταφοράν των και δεν αναδίδουν δυσαρέστους οσμάς. Εις την περίπτωσιν ταύτην η πλήρωσις των οχημάτων τούτων θα είναι τοιαύτη ώστε ν' αποκλείεται διασπορά ή διάχυσις των μεταφερομένων απορριμμάτων.

2.2. Τα οχήματα θα τηρούνται πάντοτε εις καλήν κατάστασιν και καθαρά. Ταύτα θα πλύνονται καλώς τουλάχιστον δις της εβδομάδος.

Απαγορεύεται η χρησιμοποίησις οχημάτων απορριμμάτων δι' ετέραν χρήσιν άνευ προηγουμένης πλύσεως αυτών, εν ουδεμία δε περιπτώσει επιτρεπομένης της χρησιμοποίησεως αυτών δια μεταφοράν τροφίμων.

3. Αποκομιδή

Τα οικιακά απορρίμματα θα αποκομίζονται τουλάχιστον δις της εβδομάδος. Ειδικώτερον εκ των δημοσίων αγορών ως και εκ των εγκαταστάσεων, εν γένει ένθα παράγονται ευχερώς σηπόμενα απορρίμματα εις μεγάλας ποσότητας, η αποκομιδή αυτών θα ενεργήται καθημερινώς.

Άρθρον 5. Διάθεσις απορριμμάτων

1. Εγκεκριμένα μέθοδοι διαθέσεως

Επιτρέπεται η διάθεσις απορριμμάτων κατόπιν αδείας του Νομάρχου εκδιδομένης μετά σύμφωνον γνώμην του Υγειονομικού Κέντρου, εφ' όσον εφαρμόζονται οι κατωτέρω αναφερόμενοι μέθοδοι και εκπληρούνται οι αντιστοίχως καθοριζόμενοι όροι. Η εκδιδόμενη άδεια κοινοποιείται προς το Υγειονομικόν Κέντρον και την οικείαν Αστυνομικήν Αρχήν. Προ της εκδόσεως της ως άνω αδείας ο ενδιαφερόμενος Δήμος ή Κοινότης δι' αποφάσεως αυτού επιλέγει και καθορίζει την εφαρμοσθησομένην μέθοδον και την περιοχήν διαθέσεως των απορριμμάτων. Η περί τούτων απόφασις του Δήμου ή της Κοινότητος δημοσιεύεται δια τοιχοκολλησεως εις τα συνήθη προς τούτο μέρη του ιδίου, ως και του Δήμου ή της Κοινότητος, εις την περιφέρειαν του οποίου κείται η εκλεγείσα προς διάθεσιν των απορριμμάτων περιοχή και δια δημοσιεύσεως τουλάχιστον εφ' άπαξ εις μίαν ημερησία τοπικήν εφημερίδα.

Εντός είκοσι (20) ημερών από της ρηθείσης δημοσιεύσεως, δικαιούται παν ενδιαφερόμενον φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον να υποβάλη ένστασιν, επί της εκδοθείσης αποφάσεως, εις τον Δήμον ή Κοινότητα εκ της περιοχής του οποίου προέρχονται τα απορρίμματα. Ο ενδιαφερόμενος δια την διάθεσιν απορριμμάτων Δήμος ή Κοινότης υποβάλλει ακολούθως την εκδοθείσαν παρ' αυτού απόφασιν μετά την υποβληθεισών ενστάσεων και των επί τούτων απόψεών του εις τον Νομάρχην, όστις αποφασίζει τελεσιδίκως μετά σύμφωνον γνώμην Επιτροπής, συγκροτουμένης υπ' αυτού και απαρτιζομένης εκ των κάτωθι:

- α) Διευθυντού Νομαρχίας, ως Προέδρου.
- β) Προϊσταμένου του Υγειονομικού Κέντρου.
- γ) Υγειονολόγου μηχανικού, εφ' όσον υπηρετεί τοιούτος εν τη περιφέρεια.
- δ) Προϊσταμένου της Τ.Υ.Δ.Κ.
- ε) Προϊσταμένου της Αστυνομικής Αρχής
- στ) Προέδρου του Ιατρικού Συλλόγου ως μελών.

Τα μέλη της επιτροπής δύνανται ν' αυξηθούν και δι' ετέρων εκπροσώπων δημοσίων υπηρεσιών, ως Γεωργίας Δημ. Έργων, Βιομηχανίας, Τουρισμού, εφ' όσον τούτο κρίνεται σκόπιμον αναλόγως της περιπτώσεως.

Αντί των Προϊσταμένων των υπηρεσιών δύνανται να ορισθούν παρ' αυτών έτεροι εκπρόσωποι των υπηρεσιών των.

Προκειμένου περί απορριμμάτων Δήμων, αίτινες δεν είναι Πρωτεύουσαι Νομών και Κοινοτήτων πληθυσμού κάτω των 10.000 η ως άνω Επιτροπή δύναται ν' απαρτίζεται μόνον εκ των κάτωθι:

- α) Εκπροσώπου του Υγειονομικού Κέντρου
- β) Μηχανικού του Τ.Υ.Δ.Κ. και
- γ) Προϊσταμένου της Τοπικής Αστυνομικής Αρχής ή αναπληρωτού αυτού.

Μετά την κατά τα ανωτέρω έγκρισιν της περιοχής και της μεθόδου διαθέσεως των απορριμμάτων ο ενδιαφερόμενος Δήμος ή Κοινότης υποβάλλει εις το Υγειονομικόν Κέντρον την σχετικήν μελέτην διαθέσεως των απορριμμάτων, δια τα περαιτέρω προς έκδοσιν της απαιτούμενης αδείας. Η υποβαλλομένη μελέτη θα είναι πλήρης, θα περιλαμβάνη δε και κανονισμόν λειτουργίας. Εκ της μελέτης ταύτης θα προκύπη σαφώς ότι ικανοποιούνται πλήρως οι όροι της παρούσης.

Το Υγειονομικόν Κέντρον δύναται να ζητήσει την προσκόμισιν και παντός ετέρου συμπληρωματικού στοιχείου, το οποίον κρίνεται απαραίτητον δια την μόρφωσιν σαφούς γνώμης.

Ειδικώτερον η εκπόνησις μελέτης δι' εγκαταστάσεις καύσεως, βιοχημικής στεροποιήσεως και πολτοποιήσεως, ως απαιτούσα ειδικάς γνώσεις και εμπειρίαν, δέον να ανατίθεται εις ειδικευμένους τεχνικούς, γραφεία διαθέτοντα ειδικευμένον προσωπικόν ή ειδικευμένους οίκους ασχολουμένους με τοιαύτας κατασκευάς ή εγκαταστάσεις.

Εις περίπτωσιν καθ' ην έτερον πλην του Δήμου ή της Κοινότητος φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον ενδιαφέρεται να διαθέση τα απορρίμματα αυτού δαπάναις και ευθύνη του,

συμφώνως προς τα καθοριζόμενα κατωτέρω εν άρθρω 9, απαιτείται και η προηγούμενη έγκρισις του Δήμου ή της Κοινότητας εκ της περιοχής του οποίου προέρχονται τα εν λόγω απορρίματα. Προς τούτο ο ενδιαφερόμενος υποβάλλει εις τον ρηθέντα Δήμον ή Κοινότητα αίτησιν μετά των απαιτουμένων δικαιολογητικών και εφόσον ο τελευταίος αποδέχεται την προτεινόμενη διάθεσιν των απορριμμάτων ενεργεί κατά τα ως άνω καθοριζόμενα προς έκδοσιν της απαιτουμένης αδείας άλλως επιστρέφει ταύτα απ' ευθείας εις τον ενδιαφερόμενον.

Δια πάσαν τροποποίησιν, επέκτασιν ή ανακαίνισιν των εγκαταστάσεων διαθέσεως των απορριμάτων απαιτείται η έκδοσις νέας αδείας του Νομάρχου.

Η χορηγουμένη προς διάθεσιν των απορριμμάτων άδεια αφορά προληπτικόν έλεγchon. Εάν εκ των υστερών ήθελεν προκύψει ότι δι' οιονδήποτε λόγον δεν πληρούνται οι γενικοί όροι του άρθρου 2 της παρούσης, υποχρεούται ο ενδιαφερόμενος όπως το ταχύτερον δυνατόν λάβη τα απαιτούμενα πρόσθετα μέτρα.

Την ως άνω προβλεπομένην άδειαν διαθέσεως των απορριμμάτων υποχρεούται ο ενδιαφερόμενος να λάβη προ πάσης άλλης αδείας απαιτουμένης εξ άλλων νόμων ή διατάξεων.

1.1. Διάθεσις απορριμάτων δι' απορρίψεως.

Η διάθεσις των απορριμάτων δι' απορρίψεως συνίσταται εις την απλήν απόρριψιν επί της επιφανείας του εδάφους, επαφιεμένης της αποσυνθέσεως και σταθεροποιήσεώς των εις την επίδρασιν των φυσικών παραγόντων.

Απαγορεύεται η απόρριψις απορριμάτων εις την θάλασσαν, λίμνας ή ποταμούς.

Επιτρέπεται η διάθεσις απορριμάτων δι' απορρίψεως εις καθοριζομένους προς τούτο χώρους, εφόσον πληρούνται οι κάτωθι όροι:

α) Η περιοχή απορρίψεως των απορριμάτων:

(1) Θα κείται εις θέσιν απομονωμένην και αποκεκριμένην από κατοικημένας περιοχάς, συγκοινωνιακάς αρτηρίας και εν γένει πολυσυχνάστους χώρους, τα δε όρια αυτής θα απέχουν τουλάχιστον 1.500 μ. από των ορίων σχεδίου πόλεως και εν ελλείψει τοιούτου από των τελευταίων εν συνεχεία κατοικιών οικισμού, ως και 500 μ. τουλάχιστον από συχναζομένης οδού.

(2) Δεν θα κατακλύζεται υπό υδάτων και θα αποστραγγίζεται καλώς.

(3) Δεν θα είναι εκτεθειμένη εις ισχυρούς ανέμους και οι επικρατούντες τοιούτοι δεν θα έχουν διεύθυνσιν αντίθετον ως προς τας κατοικημένας περιοχάς.

(4) Θα είναι ευχερώς προσπελάσιμος δι' οδού επαρκούς εύρους μετά οδοστρώματος ανθεκτικού εις τα οχήματα απορριμμάτων καθ' όλην την διάρκειαν του έτους.

(5) Δεν θα ευρίσκονται άνωθεν αγωγών υδραγωγείου και τα αποστραγγιζόμενα εκ βροχών ύδατα δεν θα δύνανται να μολύνουν φρεάτια ή ετέρας πηγάς ποσίμου ύδατος.

(6) Θα είναι περιφραγμένη, ώστε να μη είναι δυνατή η είσοδος ζώων, ως χοίρων, κυνών και θα απαγορεύεται η είσοδος αναρμοδίων προσώπων.

β) Το Υγειονομικόν Κέντρον δύναται να απαιτήσει την λήψιν μέτρων προς καταπολέμησιν μυιών, λοιπών εντόμων και ποντικών.

Η εφαρμογή της προκειμένης μεθόδου διαθέσεως των απορριμάτων δι' απορρίψεως λόγω των πολλαπλών αυτής μειονεκτημάτων από υγειονομικής και αισθητικής πλευράς, είναι σκόπιμον να αποφεύγεται προτιμωμένων ετέρων μεθόδων.

Δεν απαιτείται η έκδοσις αδείας του Υγειονομικού Κέντρου δια την διάθεσιν εν υπαίθρω απορριμάτων εκ φυσικών ή τεχνητών γαιωδών υλικών, ως εξ εκσκαφών ή κατεδαφίσεων. Εν πάση περιπτώσει τα απορρίματα ταύτα ευθύνη του ιδιοκτήτου ή του νομέως του χώρου εις ον απορρίπτονται θα διαστρώνονται κανονικώς, ώστε να δημιουργούνται εστίαι λιμναζόντων υδάτων, καταφύγια ποντικών ή αντιαισθητικά καταστάσεις.

1.2. Υγειονομική Ταφή

Η υγειονομική ταφή συνίσταται εις την κατά στρώσεις εναπόθεσιν των απορριμάτων εντός φυσικών ή τεχνητών κοιλοτήτων, την συμπέσιν και την επικάλυψιν αυτών δι' επαρκούς στρώματος χώματος, ούτως ώστε να καθίστανται απρόσιτα εις μυίας και ποντικούς και να μη αναδίδονται δυσοσμίας, της αποσυνθέσεως και σταθεροποιήσεως αυτών επαφιεμένης εις τους φυσικούς παράγοντας.

Επιτρέπεται η διάθεση των απορριμμάτων δι' υγειονομικής ταφής εις καθοριζομένους προς τούτο χώρους, εφόσον πληρούνται οι κάτωθι όροι:

α) Η περιοχή διαθέσεως:

1) Θα κείται εις θέσιν ταύτην ώστε τα όρια αυτής να απέχουν τουλάχιστον 500 μ. από των πλησιεστέων κατοικιών.

(2) Θα προστατεύεται εκ πλημμυρών και θα αποστραγγίζεται κατά το πρακτικώς δυνατόν.

(3) Δεν θα ευρίσκεται άνωθεν αγωγών υδραγωγείου και τα αποστραγγιζόμενα εκ βροχής ύδατα δεν θα δύνανται να μολύνουν φρέατα ή ετεράς πηγάς ποσίμου ύδατος.

(4) Θα είναι ευχερώς προσπελάσιμος δι' οδού επαρκούς εύρους μετά οδοστρώματος ανθεκτικού εις τα οχήματα απορριμμάτων καθ' όλην την διάρκειαν του έτους.

(5) Δεν θα είναι εκτεθειμένη εις ισχυρούς ανέμους.

(6) Θα είναι περιφραγμένη ώστε να μην είναι δυνατή η είσοδος ζώων, ως χοίρων, κυνών και θα απαγορεύεται η είσοδος αναρμοδίων προσώπων.

(7) Θα εξασφαλίζεται η δυνατότης λήψεως ή προσκομίσεως καταλλήλου συστάσεως χόματος δια την επικάλυψιν των στρώσεων των απορριμμάτων.

β) Τα απορρίμματα θα διαστρώνονται εντός της ημέρας προσκομίσεώς των κατά διαδοχικάς στρώσεις, οίτινες θα συμπίεζονται ιδιαίτερώς εκάστη δια μηχανημάτων ώστε να επιτυγχάνεται επαρκής συμπίκνωσις. Δοχεία, κιβώτια ή έτερα παρόμοια αντικείμενα θα συνθλίβονται προς της διαστρώσεώς των, εάν τούτο δεν επιτυγχάνεται κατά την δια των μηχανημάτων συμπίεσιν προς αποφυγήν κενών εντός των στρώσεων των απορριμμάτων.

γ) Η συνολική ημερησία απόθεσις απορριμμάτων, μετά την συμπίεσιν των διαδοχικών στρώσεων, θα καλύπτεται εντός της αυτής ημέρας δια στρώματος χόματος πάχους τουλάχιστον 0,60 μ. επί της τελικής επικάλυψεως και 0,15 επί του μετώπου εργασίας. Το χρησιμοποιούμενον χόμα θα είναι καταλλήλου συστάσεως εις τρόπον ώστε η επικάλυψις να μην εμφανίζη ρωγμάς μετά την ξήρανσιν. Η επιφάνεια της τελικής επικάλυψεως θα διαμορφούται με ομαλές κλίσεις δια καλήν αποστράγγισιν χωρίς να προκαλούνται διαβρώσεις. Εν πάση περιπτώσει η επιφάνεια αύτη θα συντηρήται επί μίαν διετίαν προς αποφυγήν δημιουργίας ρηγμάτων και δι' οιονδήποτε λόγον αποκαλύψεως απορριμμάτων.

δ) Κατά την διάρκειν της εργασίας δέον να λαμβάνονται μέτρα, ως κινητός συρμάτινος φράκτης, κατάβρεγμα, κλπ, εις τρόπον ώστε να μη παρασύρονται υπό του ανέμου χάρτης ή άλλα ελαφρά απορρίμματα.

ε) Απαγορεύεται η διατήρησις η διατροφή χοίρων εντός της περιοχής διαθέσεως των απορριμμάτων.

στ) Θα διατίθεται πάντοτε κατάλληλος και επαρκής μηχανικός εξοπλισμός μετά εφεδρικού τοιούτου δια την έντεχνον και έγκαιρον εκτέλεσιν των απαιτουμένων εργασιών και εις τρόπον ώστε να αποκλείεται διακοπή της εργασίας πλέον του 24ώρου.

ζ) Θα διατίθεται επαρκές και κατάλληλον προσωπικόν δια την έντεχνον και έγκαιρον εκτέλεσιν απασών των απαιτουμένων εργασιών.

γ) Θα λαμβάνονται πάντα τα απαιτούμενα μέτρα ώστε να μην αναπτύσσονται μυΐαι, λοιπά έντομα και ποντικοί.

1.3. Καύσις

Κατά την μέθοδον ταύτην τα απορρίμματα τοποθετούνται και καίονται εντός ειδικών κλιβάνων, είτε δια της ίδιας αυτών θερμικής ενεργείας, είτε δια χρήσεως προσθέτου καυσίμου.

Επιτρέπεται η διάθεση απορριμμάτων δια καύσεως εφόσον τηρούνται οι κάτωθι όροι:

α) Αι εγκαταστάσεις καύσεως απορριμμάτων θα τοποθετούνται εις βιομηχανικός ζώνας ή εκτός των κατοικημένων περιοχών.

β) Κατά την προσκόμισιν, εκφόρτωσιν και διατήρησιν των απορριμμάτων μέχρι της καύσεως αυτών δεν θα προκαλούνται θόρυβοι, κονιορτοί, δυσοσμΐαι, συνθήκαι προσελκύσεως και αναπτύξεως μυϊών και αντιαισθητικά καταστάσεις.

γ) Η καύσις θα είναι κατά το δυνατόν πλήρης ώστε να μην αναδίδονται δύσοσμα αέρια, καπνός και έτερα προϊόντα ατελούς καύσεως. Επίσης θα λαμβάνονται τα κατάλληλα μέτρα δια την συγκράτησιν τυχόν παρασυρομένων προϊόντων της καύσεως, ως αιθάλη, τέφρα και ικανοποιητικήν αραιώσιν των καυσαερίων εις τον ατμοσφαιρικόν αέρα δια την εν γένει πρόληψιν μολύνσεως της ατμοσφαιρας και της ρυπάνσεως της γύρωθεν περιοχής.

δ) Απαγορεύεται η καύσις υλικών αναδιδόντων υπερβολικών καπνών ή επιβλαβή αέρια. Οι απορριπτόμενοι φωτιστικοί σωλήνες φθορισμού ή λαμπτήρες ατμού υδραργύρου κ.λπ, θα αφαιρούνται και θα διατίθενται δια ταφής.

ε) Η κατασκευή και λειτουργία των εγκαταστάσεων θα είναι τοιαύτη ώστε να αποκλείονται οι κίνδυνοι πυρκαγιών.

στ) Οι εγκαταστάσεις θα προστατεύονται από της εισόδου ποντικών και δεν θα παρέχουν καταφύγια δια την ανάπτυξιν αυτών, τηρούμεναι πάντοτε απηλλαγμένοι ποντικών και μυιών.

ζ) Η περιοχή των εγκαταστάσεων θα είναι καλώς περιφραγμένη ώστε να μην είναι δυνατή η είσοδος ζώων, ως χοίρων, κυνών και θα απαγορεύεται η είσοδος αναρμοδίων προσώπων.

η) Τα προσκομιζόμενα απορρίμματα θα αποτεφρούνται εντός της ημέρας προσκομίσεως των και θα υφίσταται πρόβλεψις αντιμετώπισεως της καταστάσεως δι' υγιεινής διαθέσεως των απορριμμάτων εν περιπτώσει ζημιών ή εκτάκτων αναγκών.

θ) Η παραγομένη εκ της καύσεως των απορριμμάτων τέφρα και λοιπά εκ ταύτης προϊόντα θα διατίθενται κατά τρόπον μη δημιουργούντα κινδύνους ή οχλήσεις. Ομοίως θα εναποθηκεύονται και θα διατίθενται και τα περιεχόμενα εκ διαλογής, κλπ χρησιμοποιούμενα υλικά.

ι) Ολόκληρος η περιοχή των εγκαταστάσεων θα τηρήται καθαρά και καλώς τακτοποιημένη.

ια) Το χρησιμοποιούμενον προσωπικόν θα είναι επαρκές και κατάλληλον δια την έγκαιρον και έντεχνον εκτέλεσιν απασών των απαιτουμένων εργασιών.

Προκειμένου περί ιδιωτικών εγκαταστάσεων, λόγω των δυσχεριών αποφυγής καπνού και οσμών, της ελλείψεως επαρκούς επιβλέψεως και των κινδύνων πυρκαγιάς η σχετική έγκρισις θα δίδεται μόνον εις τας περιπτώσεις εις άς επιβάλλεται η τοιαύτη διάθεσις, ως δια μολυσματικά απορρίμματα νοσοκομείων.

1.4. Βιοχημική σταθεροποίησης.

Η βιοχημική σταθεροποίησης (COMPOSTING) συνίσταται εις την δια βιοχημικών μεθόδων και υπό ελεγχόμενας συνθήκας αερόβιον αποσύνθεσιν και σταθεροποίησιν των οργανικής φύσεως απορριμμάτων και την μεταβολήν αυτών εις είδος οργανικού λιπάσματος.

Επιτρέπεται η διάθεσις των απορριμμάτων δια βιοχημικής σταθεροποιήσεως, εφόσον πληρούνται οι κάτωθι όροι:

α) Οι εγκαταστάσεις βιοχημικής σταθεροποιήσεως απορριμμάτων θα τοποθετούνται εις βιομηχανικός ζώνας ή εκτός των κατωκημένων περιοχών.

β) Κατά την προσκόμισιν, εκφόρτωσιν και διατήρησιν των απορριμμάτων, μέχρι της βιοχημικής σταθεροποιήσεως αυτών, θα αποφεύγεται η δημιουργία θορύβου, κονιορτού, δυσοσμίων, συνθηκών προσελκύσεως και αναπτύξεως μυιών, ετέρων εντόμων, ποντικών και αντιαισθητικών καταστάσεων.

γ) Το παραγόμενον εκ της βιοχημικής σταθεροποιήσεως προϊόν:

1) Θα είναι σταθερόν ώστε να αποκλείεται η περαιτέρω σήψις αυτού και η δημιουργία δυσοσμίων, κ.λπ.

2) Θα είναι απηλλαγμένον παθογόνων μικροοργανισμών εντερικών παρασίτων και ωών αυτών, δυναμένων να προκαλέσουν μολύνσεις εις τους χειριζόμενους ή χρησιμοποιώντας το προϊόν τούτο.

3) Θα είναι απηλλαγμένον τεμαχίων υάλου ή άλλων παρομοίων υλικών δυναμένων να προξενήσουν τραυματισμούς

δ) Η περιοχή των εγκαταστάσεων:

(1) Δεν θα υπόκειται εις κατάκλυσιν εκ πλημμυρών και θα αποστραγγίζεται καλώς.

(1) Θα είναι καλώς περιφραγμένη, ώστε να αποκλείεται η είσοδος ζώων, ως χοίρων, κυνών και θα απαγορεύεται η είσοδος αναρμοδίων προσώπων.

ε) Τα προσκομιζόμενα απορρίμματα θα τίθενται προς επεξεργασίαν εντός της ημέρας προσκομίσεως των και θα υφίσταται πρόβλεψις αντιμετώπισεως της καταστάσεως δι' υγιεινής διαθέσεως των απορριμμάτων εν περιπτώσει ζημιών ή εκτάκτων αναγκών.

στ) Τα παραγόμενα προϊόντα και υποπροϊόντα θα εναποθηκεύονται και θα διατίθενται κατά τρόπον μη δημιουργούντα κινδύνους ή οχλήσεις. Ομοίως θα εναποθηκεύονται και θα διατίθενται και τα προερχόμενα εκ διαλογής, κ.λπ. χρησιμοποιήσιμα υλικά.

ζ) Οι εγκαταστάσεις θα προστατεύονται από της εισόδου ποντικών και θα παρέχουν καταφύγια δια την ανάπτυξιν αυτών, τηρούμεναι πάντοτε απηλλαγμένοι ποντικών και μυιών.

η) Το χρησιμοποιούμενο προσωπικό θα είναι επαρκές και κατάλληλο δια την έγκαιρον και έντεχνον εκτέλεσιν απασών των απαιτούμενων εργασιών.

1.5. Πολτοποίησης

Η πολτοποίησης συνίσταται εις την άλεσιν των απορριμμάτων και την διάθεσιν αυτών εν ρευστή καταστάσει εις το δίκτυον υπονόμων.

Δια την εφαρμογήν της μεθόδου ταύτης, δέον επιπροσθέτως των εν παραγρ. 1 του παρόντος άρθρου καθοριζομένων να υφίσταται προηγούμενη έγκρισις του υπευθύνου δια το δίκτυον υπονόμων εις ο θα διοχετευθούν τα εκ της πολτοποίησης των απορριμμάτων λύματα. Δια να χορηγηθή τοιαύτη έγκρισις δέον να αντιμετωπισθή το ζήτημα της επιβαρύνσεως των λυμάτων και τα εκ ταύτης δημιουργούμενα προβλήματα.

Προκειμένου περί τοποθετήσεως ιδιωτικών συσκευών πολτοποίησης εις κατοικίας και άλλας παρομοίας εγκαταστάσεις δεν απαιτείται η κατά τα ανωτέρω άδεια του Υγειονομικού Κέντρου, αλλά μόνον η προηγούμενη έκδοσις ειδικής αποφάσεως του αρμοδίου Δήμου, Κοινότητος ή Οργανισμού δια το δίκτυον υπονόμων της περιοχής.

1.6. Διαλογή.

Η διαλογή χρησιμοποιείται εν συνδυασμώ μετ' άλλων μεθόδων διαθέσεως απορριμμάτων και επιτρέπεται η διάθεσις των απορριμμάτων δια της μεθόδου ταύτης, εφόσον πληρούνται οι κάτωθι όροι:

α) Τα διαλεγόμενα εκ των απορριμμάτων είδη και υλικά θα καθορίζονται αναλυτικώς εις την εκδιδόμενην άδειαν του Υγειονομικού Κέντρου απαγορευομένης της διαλογής ετέρων τοιούτων και θα μεταφέρονται, αποθηκεύονται και πωλούνται ή χρησιμοποιούνται συμφώνως προς τας ισχύουσας δι' έκαστον τούτων διατάξεις περί μεταχειρισμένων ειδών και υλικών.

β) Η διαλογή απορριμμάτων θα εκτελήται μόνον εντός των χώρων διαθέσεως αυτών. Διαλογή εκ δοχείων ή εξ άλλων θέσεων προσωρινώς συγκεντρουμένων απορριμμάτων απαγορεύεται.

γ) Άπαντα τα διαλεγόμενα είδη και υλικά θα απομακρύνονται ταχέως εκ του τόπου διαλογής, ώστε να μη παρεμποδίζουν ή επηρεάζουν τας εκτελουμένας εργασίας διαθέσεως των απορριμμάτων.

δ) Τα πρόσωπα τα ενεργούντα την διαλογήν των απορριμμάτων θα είναι δεόντως εξουσιοδοτημένα παρά του υπευθύνου δια την διάθεσιν των απορριμμάτων, όστις υποχρεούται να ελέγχι και επιβάλλη την τήρησιν των όρων, υφ' ους δέον να εκτελήται η εργασία αύτη.

ε) Ο κατά την διαλογήν συλλεγόμενος χάρτης ή έτερα απορρίμματα θα συσκευάζονται εις δέματα ή εντός σάκκων κλπ, κατά τρόπον αποκλείοντα διασποράν αυτών κατά τους χειρισμούς και την μεταφοράν.

στ) Απαγορεύεται η διατήρησις ή η διατροφή χοίρων εντός των περιοχών διαθέσεως απορριμμάτων.

Τα διαλεγόμενα τρόφιμα τα προοριζόμενα δια την διατροφήν χοίρων, θα προφυλάσσονται εκ των μυιών και θα βράζονται εντός της ημέρας διαλογής των εις θερμοκρασίαν 100° Κελσίου επί χρονικόν διάστημα ημισείας ώρας τουλάχιστον και προ της μεταφοράς των εις την περιοχήν διατηρήσεως των χοίρων.

Ταύτα θα διατηρώνται και θα μεταφέρονται εντός κεκλεισμένων δοχείων ή σάκκων και θα λαμβάνονται άπαντα τα απαιτούμενα μέτρα, ώστε να αποκλείεται η δημιουργία κινδύνων και οχλήσεων.

ζ) Απαγορεύεται απολύτως η διαλογή τροφίμων δι' ανθρώπινην κατανάλωσιν

2. Έτεροι μέθοδοι διαθέσεως απορριμμάτων.

Κατόπιν εγκριτικής αποφάσεως των Υπουργών Κοινωνικής Πρόνοιας και Εσωτερικών εκδιδόμενης τη αιτήσει του ενδιαφερομένου Δήμου ή Κοινότητος και γνώμης του οικείου Υγειονομικού Κέντρου δύναται να επιτραπή η διάθεσις απορριμμάτων δι' ετέρας μεθόδου διαφόρου των ανωτέρω εγκεκριμένων τοιούτων και συμφώνως προς καθορισθησομένους προς τούτο όρους. Εις περίπτωσιν καθ' ην ο ενδιαφερόμενο δεν είναι ο Δήμος ή Κοινότης απαιτείται προηγουμένως και η σύμφωνος γνώμη τούτου.

Δια την έκδοσιν της ως άνω εγκριτικής αποφάσεως υποχρεούται ο ενδιαφερόμενος όπως υποβάλλη μερίμνη και δαπάναις αυτού άπαντα τα απαιτούμενα δικαιολογητικά ώστε να

αποδεικνύεται δι' επιστημονικών στοιχείων ότι η προτεινόμενη μέθοδος παρέχει πλήρη εγγύη, ότι εκπληρούνται οι γενικοί όροι οι καθοριζόμενοι εν άρθρ. 2 της παρούσης και παρέχεται η δυνατότητα ευχερούς ελέγχου της καλής εφαρμογής αυτής. Επίσης υποχρεούται ούτος να εκτελέσει και απάσας τας τυχόν απαιτούμενας δοκιμάς και εξετάσεις προς μόρφωσιν σαφούς και ασφαλούς γνώμης περί της προτεινομένης μεθόδου.

Άρθρον 6. Ειδικαί περιπτώσεις

1. Επικίνδυνα απορρίμματα.

Επικίνδυνα απορρίμματα ως ραδιενεργά, εύφλεκτα ή εκρηκτικά αναδίδοντα δηλητηριώδες οσμάς κ.λπ. δεν θα προσκομίζονται μετά των λοιπών απορριμμάτων αλλά θα συγκεντρώνονται, μεταφέρονται και διατίθενται ευθύνη και δαπάναις του ιδιοκτήτου ή νομέως του χώρου εξ ου προέρχονται κατά τρόπον ώστε να πληρούνται οι απαντήσεις αι καθοριζόμεναι υπό του άρθρου 2 της παρούσης.

Ειδικώτερον προκειμένου περί ραδιενεργών απορριμμάτων απαιτείται η προηγουμένη έγκρισις παρά της Επιτροπής Ατομικής Ενέργειας.

2. Απορρίμματα μολυσματικά.

Άπαντα τα απορρίμματα, ως ενδύσεως, υποδήσεως, κλινοστρωμνής, κ.λπ., τα οποία είναι δυνατόν να φέρουν μολυσματικές ουσίας ή να προκαλέσουν μεταδοτικά νοσήματα, θα συγκεντρώνονται παρά του ιδιοκτήτου ή νομέως του χώρου εξ ου προέρχονται, ιδιαίτερος και θα αποκομίζονται προς διάθεσιν κατά τρόπον μη δημιουργούνται κινδύνους.

Ειδικώτερον δια τα μολυσματικά απορρίμματα ωρισμένων Ιδρυμάτων, ως Νοσοκομείων, Κλινικών, κλπ, δύναται να επιβάλλεται κατόπιν αποφάσεως του Υγειονομικού Κέντρου η απ' ευθείας διάθεσις αυτών δια ταφής ή καύσεως ευθύνη και δαπάναις των Ιδρυμάτων τούτων.

3. Πτώματα ζώων.

Τα πτώματα ζώων θα συλλέγονται και θα μεταφέρονται προς ταφήν ή ετέραν κατάλληλον διάθεσιν το ταχύτερον δυνατόν και προ της παρελεύσεως 24ώρου από του θανάτου των, ευθύνη και δαπάναις του ιδιοκτήτου ή νομέως αυτών. Εν περιπτώσει καθυστερήσεως τυχόν επιβληθησομένων ετέρων κυρώσεων αι εργασίαι αύται θα εκτελούνται υπό του οικείου Δήμου ή Κοινότητος καταλογιζομένων των σχετικών δαπανών εις βάρος και δια λογαριασμόν του ιδιοκτήτου ή νομέως του ζώου. Επίσης άπαντα τα τυχόν ευρισκόμενα εις δημοσίους χώρους ως οδοί, πλατεΐαι, άλση κ.λπ. πτώματα ζώων θα μεταφέρονται αμέσως προς ταφήν ή ετέραν κατάλληλον διάθεσιν υπό του οικείου Δήμου ή Κοινότητος, καταλογιζομένων των σχετικών δαπανών εις βάρος του ιδιοκτήτου ή νομέως του ζώου, εφ' όσον μεταγενεστέρος ευρεθή τοιούτος.

Επιτρέπεται η τοποθέτησις εις τα δοχεία απορριμμάτων πτωμάτων μικρών ζώων προερχομένων εκ κατοικιών, ως γαλών, ορνίθων προς περαιτέρω μεταφοράν και διάθεσιν μετά των λοιπών απορριμμάτων.

4. Κόπρος ζώων.

Η κόπρος θα συλλέγηται καθημερινώς, διατηρουμένων των σταύλων και της γύρωθεν περιοχής καθαρών και απηλλαγμένων κόπρου, υπολειμμάτων τροφών, κ.λπ. Το δάπεδον των σταύλων θα είναι κατασκευασμένον εξ αδιαποτίστου υλικού και θ' αποστραγγίζεται καλώς. Επίσης και η γύρωθεν περιοχή θα αποστραγγίζεται καλώς, ώστε τυχόν διαφεύγοντα του καθημερινού καθαρισμού υπολείμματα κόπρου και τροφών να διατηρούνται εν ξηρά καταστάσει, προς αποφυγήν δημιουργίας εστιών προσελκύσεως και αναπτύξεως μυιών και εντόμων.

Η συγκεντρούμενη κόπρος θα αποθηκεύεται εντός δοχείων απορριμμάτων ή εντός ξηρών αποστραγγιζομένων λάκκων ή δεξαμενών εξ αδιαποτίστου υλικού, κειμένων εις απόστασιν τουλάχιστον 10 μ. από κατοικίας και εις θέσιν πλησιεστέραν προς την κατοικίαν του ιδιοκτήτου ή νομέως του χώρου εξ ου προέρχεται η κόπρος, εν σχέσει προς πάσαν ετέραν κατοικίαν.

Η εντός των λάκκων ή δεξαμενών εναποτιθεμένη κόπρος θα καλύπτεται μεθ' εκάστην απόρριπνιν δια χώματος πάχους 0.15 μ. τουλάχιστον, διατηρουμένη συνεχώς κεκαλυμμένη.

Η εντός των δοχείων εναποθηκευμένη κόπρος, εφόσον δεν διατίθεται μετά των λοιπών απορριμμάτων, θα αποκομίζεται τουλάχιστον δις της εβδομάδος και θα μεταφέρεται εις τους αγρούς ένθα θα διατίθεται καταλλήλως ώστε να πληρούνται οι γενικοί όροι του άρθρου 2 της παρούσης.

Δια τας περιπτώσεις σταύλων, δια την λειτουργίαν των οποίων απαιτείται η έκδοσις αδείας, θα τηρούνται όσον αφορά εις την συλλογήν, αποκομιδήν και διάθεσιν της κόπρου και οι τυχόν δια των σχετικών διατάξεων καθοριζόμενοι πρόσθετοι όροι.

5. Διάθεσις ιδίων απορριμμάτων

Εις περιπτώσεις καθ' ας τα απορρίματα νομίμως δεν αποκομίζονται και δεν διατίθενται ευθύνη του οικείου Δήμου ή Κοινότητας, υποχρεούνται ο ιδιοκτήτης ή νομέυς του χώρου εξ ου προέρχονται ταύτα, όπως προβή εις την αποκομιδήν και διάθεσιν αυτών, λαμβανομένων ευθύνη και δαπάναις αυτού των καταλλήλων μέτρων, ώστε να πληρούνται οι γενικοί όροι του άρθρου 2 της παρούσης. Ειδικότερον δια τα απορρίματα εκ συνήθων οικιακών εγκαταστάσεων επιτρέπεται η άνευ ετέρας αδείας διάθεσις των εντός λάκκων κειμένων εντός της περιοχής του ενδιαφερομένου και εις θέσιν πλησιεστέραν προς την οικίαν του εν σχέσει προς πάσαν ετέραν κατοικίαν, εφ' όσον διατηρούνται πάντοτε κεκαλυμμένα δια στρώματος χώματος επαρκούς πάχους ουχί μικροτέρου των 0,10 μέτρων μ. ώστε να μη προκαλούνται ανθυγιεινά εστία και οχλήσεις.

Άρθρον 7. Παρεκκλίσεις

Επιτρέπονται κατόπιν αποφάσεως του Νομάρχου εκδιδομένης μετά σύμφωνον γνώμην του Υγειονομικού Κέντρου τη αιτήσει του Δήμου ή της Κοινότητας, αι κάτωθι παρεκκλίσεις των δια της παρούσης καθοριζομένων όρων. Η εκδιδομένη απόφασις κοινοποιείται προς το Υγειονομικόν Κέντρον και την οικείαν Αστυνομικήν αρχήν.

α) Η χρησιμοποίησις δεξαμενών αποθηκεύσεως απορριμμάτων αντί δοχείων απορριμμάτων εις εγκαταστάσεις ένθα δημιουργείται συγκέντρωσις μεγάλων ποσοτήτων ή ειδικής φύσεως απορριμμάτων καθοριζομένων και των σχετικών όρων τους οποίους δέον να πληρούν αι δεξαμεναί αύται.

β) Η χρησιμοποίησις δοχείων απορριμμάτων άνευ καλυμμάτων δι' ειδικάς περιπτώσεις και δι' απορρίματα μη ευχερώς υπό του ανέμου διασκορπιζόμενα ή μη περιέχοντα ευχερώς σηπομένας ή δυσόσμους ουσίας.

γ) Η χρησιμοποίησις δια περιορισμένον καθορισμένον μεταβατικόν χρονικόν διάστημα δοχείων απορριμμάτων άνευ καλυμμάτων εις δημοσίους χώρους συγκεντρώσεως ή εξυπηρετήσεως του κοινού (οδοί, πλατεΐαι, άλση, κ.λπ).

δ) Η προσκόμισις των δοχείων απορριμμάτων εις τας θέσεις περισυλλογής από της προηγουμένης νυκτός, εις περιπτώσεις καθ' ας η αποκομιδή των απορριμμάτων εκτελείται λίαν ενωρίς την πρωΐαν.

ε) Η χρησιμοποίησις προσωρινώς εις χωρία και μικράς πόλεις οχημάτων αποκομιδής απορριμμάτων άνευ μεταλλικού καλύμματος, αλλά τοιούτου εξ ισχυρού αδιαβρόχου υφάσματος ή ετέρου καταλλήλου υλικού, προσδεδεμένου επί του αμαξώματος κατά τρόπον ώστε να αποκλείεται η διασπορά απορριμμάτων κατά την μεταφοράν.

στ) Η αποκομιδή των οικιακών απορριμμάτων εις χωρία και μικράς πόλεις ή ωρισμένας συνοικίας των πόλεων, κατά την χειμερινήν περίοδον, κατά χρονικά διαστήματα, μεγαλύτερα των δια της παρούσης καθοριζομένων, αλλ' ουχί μεγαλύτερα της εβδομάδος.

ζ) Η διάθεσις απορριμμάτων δι' υγειονομικής ταφής εις χωρία και μικράς πόλεις με επικάλυψιν των προσκομιζομένων απορριμμάτων ουχί καθημερινώς αλλά εις μεγαλύτερα χρονικά διαστήματα και τουλάχιστον άπαξ της εβδομάδος.

η) Η μη περίφραξις των περιοχών διαθέσεως απορριμμάτων δια τας μεθόδους απλής απορρίψεως ή υγειονομικής ταφής εις χωρία και μικράς πόλεις ή εις ειδικάς περιπτώσεις.

θ) Η διάθεσις απορριμμάτων δι' υγειονομικής ταφής εις περιοχάς κείμενας εις απόστασιν μικροτέραν των 500 μέτρων από των πλησιεστέρων κατοικιών όταν ειδικοί λόγοι συντρέχουν προς τούτο.

Ο βρασμός των εκ διαλογής απορριμμάτων τροφίμων και προοριζομένων δια την διατροφή χοίρων, ουχί εις τον τόπον διαλογής αλλ' αλλαχού, εφόσον παρέχονται πλήρη εχέγγυα δια του βρασμού αυτών προ της χορηγήσεώς των εις τα προς διατροφήν ζώα.

Δια τας περιπτώσεις καθ' ας ο ενδιαφερόμενος δεν είναι ο Δήμος ή η Κοινότης απαιτείται και η σύμφωνος γνώμη αυτού. Η αίτησις υποβάλλεται μέσω του οικείου Δήμου ή Κοινότητος, εάν δε συμφωνή ούτος διαβιβάζει ταύτην εις το Υγειονομικόν Κέντρον δια τα περαιτέρω άλλως την επιστρέφει απ' ευθείας εις τον ενδιαφερόμενον.

Άρθρον 8

Μέτρα προστασίας της υγείας των εργαζομένων

Κατά την συλλογήν, αποκομιδήν και διάθεσιν, ως και τον εν λόγω χειρισμόν ή επεξεργασίαν των απορριμμάτων θα λαμβάνονται πάντα τα απαιτούμενα δια την προστασίαν της υγείας των εργαζομένων, ως:

α) Εκτέλεσις της εργασίας και χορήγησις μέσωσιν κατά τρόπον αποκλείοντα τραυματισμούς ή μολύνσεις των εργαζομένων (χρησιμοποίησις χειρακτίων κατά τους χειρισμούς απορριμμάτων, προληπτικοί εμβολιασμοί, μέτρα δι' αποφυγήν δημιουργίας κόνεως ή εν ανάγκη χρησιμοποίησις προσωπίδων, κ.λπ.).

β) Υγιεινή ύδρευσις και επαρκής αριθμός υγιεινών αποχωρητηρίων, νιπτήρων και εγκαταστάσεων καθαριότητος ως καταιωνιστήρων εις τους χώρους εργασίας.

γ) Επαρκής αριθμός ερμαρίων δια την τοποθέτησιν ιδιαιτέρως του καθαρού ιματισμού υπηρεσίας.

δ) Παροχή οδηγιών για την άνευ κινδύνων εκτέλεσιν της εργασίας των εργαζομένων και ενημέρωσις των επί των υφισταμένων τοιούτων.

ε) Μέσα και οδηγίαι δια την παροχήν πρώτων βοηθειών εν περιπτώσει τραυματισμού. Δυνατότης αμέσου ιατρικής περιθάλψεως.

Άρθρον 9

Υπόχρεοι και υποχρεώσεις

1. Υπόχρεοι

Η τήρησις καθαριότητος και η συλλογή των απορριμμάτων εκτελούνται ευθύνη και δαπάναις του ιδιοκτήτου ή νομέως εκάστου χώρου.

Η αποκομιδή και η διάθεσις των απορριμμάτων εκτελείται ευθύνη του οικείου Δήμου ή Κοινότητος. Ειδικώτερον προκειμένου περί δημοσίων κοινοχρήστων χώρων (οδοί, πλατεΐαι, άλση, κλπ.) ο οικείος Δήμος ή Κοινότης έχει προσθέτως και την ευθύνη της τήρησεως καθαριότητος και της συλλογής των απορριμμάτων των χώρων τούτων, εφ' όσον δεν έχει αναλάβει ταύτας έτερον αρμόδιον φυσικόν ή νομικόν πρόσωπον.

Άπασαι αι δαπάναις δια την εκτέλεσιν των ευθύνη του Δήμου ή Κοινότητος καθοριζομένων ως άνω εργασιών βαρύνουν τους ιδιοκτήτας ή νομείς των χώρων εξ ων προέρχονται τα απορρίμματα, καταβαλλομένου προς τούτο σχετικού ανταποδοτικού τέλους.

Δύναται δι' αποφάσεως του οικείου Δημοτικού ή Κοινοτικού Συμβουλίου εγκρινομένης υπό του Νομάρχου, μετά σύμφωνον γνώμην του Υγειονομικού Κέντρου, όπως επιτραπή εις τον Δήμον ή την Κοινότητα ν' απαλλαγή της υποχρεώσεως αποκομιδής ή διαθέσεως απορριμμάτων ή αμφοτέρων δι' απομακρυσμένα ή αραιώς κατακειμένα τμήματα αυτών, οπότε την υποχρέωσιν ταύτην, αναλαμβάνουν οι ιδιοκτήται ή νομείς των χώρων τούτων, του Δήμου ή της Κοινότητος παραμένοντας πάντοτε υπευθύνου δια τον έλεγchon και συμφώνως προς τους όρους της παρούσης αποκομιδής και διάθεσιν των απορριμμάτων και δια την καθαριότητα των κοινοχρήστων χώρων.

Απορρίμματα ειδικής φύσεως εκ βιομηχανιών ή ετέρων εγκαταστάσεων, τα οποία δεν συνάδουν προς την προβλεπομένην διάθεσιν των δημοτικών απορριμμάτων ή τιοιαύτα παραγόμενα εις ποσότητα υπερβαίνουσιν την κανονικήν ικανότητα της υφισταμένης ημερησίας καθαριότητος, δεν παραλαμβάνονται υπό του Δήμου ή της Κοινότητος αλλά μεταφέρονται και διατίθενται ευθύνη και δαπάναις του ιδιοκτήτου ή νομέως του χώρου εξ ου προέρχονται, κατόπιν αδείας εκδιδομένης κατά τα εν άρθρω 5 της παρούσης καθοριζόμενα.

2. Υποχρεώσεις

2.1. Ο ιδιοκτήτης ή νομέυς εκάστου χώρου υποχρεούται να εφαρμόζη άπαντας τους υπό της παρούσης διατάξεως καθοριζόμενους όρους δια την τήρησιν καθαριότητας και την συλλογήν απορριμμάτων, ως και δια την αποκομιδήν και διάθεσιν αυτών, εις τας περιπτώσεις καθ' ας κατά τας διατάξεις της παρούσης δεν αναλαμβάνει ταύτας ο Δήμος ή η Κοινότης.

2.2. Ο Δήμος ή η Κοινότης υποχρεούται:

α) Να εφαρμόζη τους όρους της παρούσης εις τας υπ' αυτού απ' ευθείας εκτελουμένας εργασίας συλλογής, αποκομιδής και διάθεσεως των απορριμμάτων. Εις περίπτωσιν καθ' ην αι εργασίαι εκτελούνται μέσω αναδόχου, ο Δήμος ή η Κοινότης οφείλει να παρακολουθή, να ελέγχει και να προβαίνει εις τας απαιτούμενας ενεργείας δια την παρά των αναδόχων τούτων εφαρμογήν των όρων της παρούσης.

β) Να μεριμνά δια την λήψιν παντός μέτρου προς τήρησιν των όρων της παρούσης παρά των υποχρέων ιδιοκτητών ή νομέων χώρων, ως διαφώτισις, διενέργεια ελέγχου, ενημέρωσις Υγειονομικών Υπηρεσιών, κ.λπ.

γ) Να αποκομίζει κατόπιν προειδοποιήσεως ομού μετά των απορριμμάτων τα προσκομιζόμενα ακατάλληλα δοχεία, εφ' όσον οι ιδιοκτήται ή νομείς χώρων δεν συνεμορφώθησαν προς τας υπ' αυτού γενομένας υποδείξεις περί επισκευής, τηρήσεως καθαριότητας, αντικαταστάσεως, κ.λπ των παρ' αυτών χρησιμοποιημένων ακαταλλήλων δοχείων.

δ) Να παρέχη πάσαν δυνατήν συνδρομήν εις τα αρμόδια όργανα δια την τήρησιν των όρων της παρούσης.

Επίσης ο Δήμος, ή η Κοινότης δι' αποφάσεώς των ανακοινουμένης εις το Υγειονομικόν Κέντρον θα καθορίζει:

α) Το πρόγραμμα καθαριότητας (ημέραι και ώραι πλυσίματος και σαρώσεως των δημοσίων κοινοχρήστων χώρων συγκεντρώσεως ή εξυπηρετήσεως του κοινού, ως οδοί, πλατεΐαι, άλση, περιοχαί αναψυχής, κ.λπ).

3) Το πρόγραμμα κινήσεως των οχημάτων αποκομιδής (διαδρομαί, ημέραι και ώραι διελεύσεως, κ.λπ).

Δια την οικονομικωτέραν και καλυτέραν εν γένει οργάνωσιν και τήρησιν της καθαριότητος δύναται ο Δήμος, ή η Κοινότης να εκδίδη ειδικούς προς τούτο κανονισμούς εγκρινομένους παρά του Νομάρχου μετά σύμφωνον γνώμην του Υγειονομικού Κέντρου και να θέτη όρους μη αντικειμένους προς την παρούσαν Υγειονομικήν Διάταξιν, κατισχυουσών εν εναντία περιπτώσει των όρων της παρούσης.

Άρθρον 10

Ισχύς και μεταβατικά Διατάξεις

Η παρούσα Υγειονομική Διάταξις ισχύει καθ' άπασαν την Επικράτειαν, η δε ισχύς ταύτης άρχεται τρεις (3) μήνας από της δημοσιεύσεώς της εις την Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Δια τας λειτουργούσας περιοχάς διαθέσεως απορριμμάτων υποχρεούνται οι ενδιαφερόμενοι όπως μεριμνήσουν και λάβουν την κατά τις διατάξεις της παρούσης προβλεπομένην άδειαν εντός εξ (6) μηνών από της ως άνω ισχύος.

Πάσα προγενεστέρα διάταξις γενική ή ειδική ρυθμίζουσα άλλως τα υπό της παρούσης διεπόμενα καταργείται.

Η εκτέλεσις της παρούσης ανατίθεται εις τα Υγειονομικά και Αστυνομικά Δημόσια όργανα. Τα υπόχρεα φυσικά ή νομικά πρόσωπα ή εκπρόσωποι Δημοσίων Υπηρεσιών υποχρεούνται να παρέχουν πάσαν δυνατήν διευκόλυνσιν και συνδρομήν εις τα ως άνω όργανα προς εκτέλεσιν του έργου αυτών.

Άρθρον 11

Κυρώσεις

Οι παραβάται της παρούσης διώκονται και τιμωρούνται συμφώνως προς τας διατάξεις του Ποινικού Κώδικου εκτός εάν υπό ετέρας γενικής ή ειδικής διατάξεως προβλέπονται αυστηρότεραι ποιναί οπότε έχουσιν εφαρμογήν αι τελευταΐαι.

Εν Αθήναις τη 10 Φεβρουαρίου 1964

ΟΙ ΥΠΟΥΡΓΟΙ

ΕΠΙ ΤΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ
Κ. ΠΑΠΑΪΩΑΝΝΟΥ

ΕΠΙ ΤΗΣ ΚΟΙΝΩΝ. ΠΡΟΝΟΙΑΣ
ΑΛ. ΜΑΝΟΣ